

Jan CHÝLE

Jan Chýle patří k mladé nastupující generaci pohybující se kolem koní, osobně se věnuje jejich chovu, sportuje, komentuje chovatelské akce i sportovní přenosy na Eurosportu či České televizi, posuzuje koně startující na Kritériích mladých koní a pracuje ve společnosti Equiservis Konzulent. Má přehled o českém a světovém chovu i sportu, neustále se setkává s mnoha lidmi, naslouchá jejich názorům a diskutuje s nimi, mnoho z nich ho uznává („tímto vaším konstatacím jste mne mile překvapila a potěšila“). Ví, že přijmout funkci znamená sloužit. Rozhovor s ním právě ve dnech, kdy to v chovatelské veřejnosti vše, se přímo nabízí...

Chov a sport u mě opravdu oddělit nejde

Jan Chýle jako komisař Kritérií mladých koní. Foto Martina Kústková

Nedávno proběhl hlasatelský seminář v Šamoríně – chystal jste se ho zúčastnit...

Hipoaréna Šamorín pořádala seminář pro komentátory za účasti velmi zajímavých zahraničních lektorů. Díky vaší redakci jsem dostal doporučení, ale bohužel jsem se musel z akce omluvit. Velmi mě to mrzí a snad dostanu další příležitost se takovému, pro komentátory hodnotné akce, zúčastnit.

Baví vás hlasatelování? Co vám dává?

Býti hlasatelem při různých hipologických akcích není v mém případě nic jiného, než pokračování v tradici, kterou začal můj otec. V době mého dětství jsem s otcem jezdil po všech závodech, kde působil jako hlasatel, např. tehdy prestižní mezinárodní závody v Liberci, Kladně, Hořovicích atd. A dnes, s časovým odstupem, mohu říci, že toto mé setkávání s parkurovým sportem předznamenalo mé další životní směřování. Závodit jsem tehdy nemohl, poněvadž žádný pony sport pro děti neexistoval. Parkury mne zajímaly, proto jsem se učil alespoň sledováním jezdců na opracovišti a poslouchal tátův hlasatelský projev. Dodnes se mi vybavují některé jeho věty. V pozdějším období jsem s velkým respektem naslouchal hlášení Ing. Jana Pellara. Jeho hlasatelský projev byl pro mne inspirací a výukou. Mým hlasatelským vzorem byl a stále zůstává Hans Heinrich Isenbarth. Tento dlouholetý hlasatel CHIO Aachen si mě naprosto získal svými hlubokými hipologickými znalostmi, podmanivým hlasem a celkově vysoce kultivovaným projevem. Hlasatelství mě velmi baví a zároveň je pro mě věcí tradice, která zavazuje.

Specializují se víceméně na chovatelské akce, popřípadě na sportovně-chovatelské akce. Zde se odborná hlasatelská služba předpokládá a je velmi žádoucí. Vedle pocitu společenského uplatnění mě vždy potěší zájem diváků o sdělované informace a uznání odborné veřejnosti.

Připravujete se na akce, které hlásíte?

Nechci, aby to znělo příliš sebevědomě, ale velkou přípravu nejsem nucen podstupovat. Valnou většinu informací mám ve své paměti a mluvím takzvaně „z patra“. V případě potřeby si k některému jménu koně či jezdce udělám krátkou poznámku o zajímavosti, se kterou se chci s diváky podělit.

Jan Chýle s komisaři KMK zleva J. Jindrou st., V. Hruškou, L. Mamicou a Aloisem Starostou. Foto Martina Kústková

Hlásíte také sport na Eurosportu – je rozdíl v televizním a „závodovém“ komentování?

Domnívám se, že rozdíl je to veliký. Na klasických závodech dnes nemusí nutně být hlasatelem jezdecký odborník. Stačí vtipný moderátor, který umí pobavit diváky a udržet jejich pozornost. Samozřejmě musí mít elementární znalosti o jezdeckém sportu a soutěži, která se právě koná. Naproti tomu na sportovně-chovatelských závodech je již odborník nezbytný. A televizní komentování je něco zcela jiného. Má-li být komentář na úrovni a pro TV diváka zajímavý, musí vycházet ze skutečných znalostí komentátora. Komentátor by měl být znalcem jednotlivých jezdců a jejich koní. Musí znát dopodrobna soutěž a samozřejmě i historické souvislosti. Zejména při živých přenosech je třeba neustále informovat diváky o tom, co se na kolbišti děje, a být připraven krátkými reportážemi, které úzce souvisí s programem, vyplnit eventuální mezery. Dění přichází velmi rychle a komentátor musí být flexibilní se svými znalostmi. I v tomto ohledu mám svůj vzor. Je jím přední německý TV komentátor Karsten Sostmayer.

Co je tedy pro vás bližší – sport nebo chov? Jde to vůbec oddělit?

U mne toto opravdu nelze oddělit. V dnešní době je chov koní úzce spjatý se sportovním využitím. Jako aktivní parkurový jezdec se velmi detailně zajímám o světové dění. Jako chovatele mě zajímají úspěšní koně ve vrcholovém sportu. Snažím se analyzovat jejich rodokmeny a poté si dělám srovnání s genofondem, který k nám přichází z vyspělých chovatelských zemí.

A tím se vlastně dostáváme k chovu – vy sám se věnujete chovu koní, že?

Já sám jsem chovatelem na základě další rodinné tradice. Většinou chovám koně plemene ČT. Pro chov využívám klisny, na kterých jsem sám závodil, nebo klisny, které jsem zakoupil z hřebčiny Albertovec. Produkty svého chovu se snažím připravovat na různé chovatelské akce a následně pro případnou sportovní kariéru.

Působíte jako jeden ze dvou „mladších“ komisařů KMK – jak vidíte úroveň koní, kteří tam startují? Ve světovém a domácím měřítku?

Jako komisař KMK působím od r. 2008 a co se věku týče, jsem stále nejmladší 😊.

Kvalitativní úroveň koní stále stoupá. Jak u koní importovaných, tak koní narozených v rámci domácích plemenných knih. Často je velmi obtížné mezi kvalitními mladými koňmi najít toho nejlepšího. Ti skutečně nejlepší jsou zcela určitě podobných, ne-li stejných kvalit, jako nadprůměrní jedinci stejného věku na západě od našich hranic. Mnoho koní, úspěšných v KMK, se později velmi dobře prezentuje při další sportovní kariéře na mezinárodní scéně. Zde jsou rovněž důstojnými soupeři nejlepším koním Evropy. Příkladem mohou uvést koně jako Aristo Z, Cento Lano, Bel Canto... Všichni prošli seriálem KMK a nyní jsou oporou české reprezentace.

Také jste pro určité změny v systému?

Soutěže KMK v letošním roce oslaví čtvrt století existence. To je již dostatečná doba trvání. Dává možnost komplexnímu zhodnocení při-

nosu pro český chov a sport. Tento již tradiční seriál soutěží má za cíl kontrolu vlastní výkonnosti mladých koní. Osobně si myslím, že svou funkci splňuje. Nemalou měrou přispěl též ke kultivaci jezdeckého projevu a výcviku mladých koní v ČR.

Kdo chce udržovat tradice, musí být velmi pružný. Je třeba vidět skutečnost, že dnešní doba je velmi dynamická a i soutěže KMK se musejí neustále vyvíjet. Vůbec nejsem pro zásadní změny. To by narušilo dlouhodobý kontinuální vývoj, který je naprosto žádoucí. Vnímám samozřejmě i kritické připomínky, jež nelze ignorovat. Řešení nejsou jednoduchá a problémy je třeba vnímat v širším kontextu. Hlavním problémem je pokles zúčastněných koní. Dále pak prezentace především importovaných koní, na úkor českého chovu. Je poměrně malý zájem českých chovatelů prezentovat své produkty. Také di-

skými svazy. Bez všeobecné diskuze a konsensu mezi jednotlivými svazy zůstane toto mé přání zřejmě nenaplněno.

Jste činný také ve svazu chovatelů ČT. Vaše oblast nesouhlasila s více rozhodnutími předsednictva – nákup Clin d'Ora, výpověď Equiservis Konzultu, smlouva se dvěma posuzovateli, návrh nových stanov, neschválení Russela do ČT – můžete nám krátce sdělit vaše názory k těmto předmětům bouřlivých diskusí?

Ve svazu ČT nejsem nikterak činný. Jsem „pouhý“ řadový člen.

K nákupu hřebce Clin d'Ora jsem se nikdy nijak výrazně nevyjadřoval. Nákup tohoto hřebce považuji ze strany svazu za poměrně odvážný krok. Po r. 1989 k nám bylo dovezeno mnoho hřebců ze západních plemenných knih.

měla přilákat zájem o připuštění. Nikoliv nízký připouštěcí poplatek!

Nyní je třeba zhodnotit přínos. Na základě posouzení hříbat prvního ročníku, projevu hřebce během 70denního testu a loňského KMK je další využívání hřebce v plemenitbě přinejmenším diskutabilní.

V jistém smyslu byl nákup tohoto hřebce i suplování činnosti Zemských hřebčinců. Inspirací mohla být skutečnost, že holštýnský svaz rovněž vlastní plemenné hřebce a podniká s nimi. Ale v Holštýnsku je situace úplně jiná již více než 50 let... Tamní hřebčinec Traventhal byl rozhodnutím zemské vlády v r. 1960 zrušen. Chovatelé sdružení ve svazu neměli a nemají doposud jinou možnost než prostřednictvím svazu vlastnit hřebce, které chtějí udržet pro svůj chov. Jinak v Evropě neznám svaz chovatelů, který by vlastnil

pro výběr plemníka, muselo by být vyřazeno mnoho hřebců. Téměř všichni byli veleúspěšní ve světovém sportu a docílili svých úspěchů jen s jedním jezdcem. Viz Sandro Boy – M. Ehning, Cassal – R. G. Bengston, Goldfever – L. Beerbaum, Cornet Obolensky – M. Kutcher a mnozí další... Hřebec Russel II dosáhl olympijské, tedy absolutní sportovní výkonnosti. Během své sportovní kariéry projevil charakter, schopnost i zdraví. Tedy 3 základní faktory pro uchovnění hřebce. Jeho rodokmenová hodnota je rovněž vynikající. Má několik oprávnění působit v rámci zahraničních renomovaných plemenných knih. Co více od plemenného hřebce očekáváme?

Jsem přesvědčen, že neudělení výběru bylo rozhodnutí proti zájmu členů svazu. Mnoho členů svazu ČT tímto hřebcem připustilo a byli nuceni zapsat své klisny do konkurenční plemenné knihy. PKČT tím zbytečně přišla o hříbata po opravdu velmi výkonném hřebci a ještě byl odliv klisen k jiné PK. Tomuto kroku prostě nejsem schopen porozumět.

Necítíte střet zájmů, když jste nejen ve funkci SCHČT, ale i v Equiservis Konzultu?

Necítím. Jak jsem již řekl v počátku předchozí otázky, v SCHČT nemám žádnou funkci. Ani nejsem jednatelem EK – tam jsem zaměstnancem.

Můžete veřejnosti vysvětlit, proč s výpovědí svazu společnosti EK nesouhlasíte? Co by chovatelům konkrétně přineslo, kdyby SCHČT zůstal u EK? Lepší ceny, pružnější služby?

Výpověď firmě EK nepovažuji za kladný krok. Důvody, které představitel svazu sdělují, jsou pouze zástupné a v jistých případech až smyšlené. Konzultantskou službu převzala ASCHK od Zemských hřebčinců. Při budování vlastního aparátu vytvořila funkci krajských inspektorů s teritoriální působností. Poté byla samostatnými inspektory vytvořena firma EK, která na základě smluv zajišťuje vše potřebné pro uznané chovatelské spolky a Ústřední evidenci. Pokud je mi známo, svaz ČT si na spolupráci s EK nikdy výrazně nestěžoval. I pan

Přijďte na chovatelské akce!
Na začátku připouštěcí sezony se pravidelně konají předvádění hřebců. Přijďte se na nabízené plemníky podívat!

28. 2.
Mnětice a hřebci stáje Arcus od 12 hodin (www.muller-equine.cz)

7. 3.
Písek od 10 hodin

7. 3.
Mnětice a hřebci stáje Arcus od 12 hodin

14. 3.
Štěnovický Borek u Plzně od 11 hodin (www.jqh.cz)

V sedle šampiona

V roce 2012 se Cool Paradise stal v sedle s Janem Chýlem šampionem šestiletých koní na martinickém šampionátu (foto vlevo). Cool Paradise je chovu Jana Vaňhy po Colmanovi z matky Papaya po Phantom. V roce 2014 se do Martinic na tyto závody pro mladé koně vrátil a skončil mezi nejstaršími na 11. místě. Foto Michael Motygin

plemenné hřebce a zároveň měl v oblasti působení hřebčinec.

A ohledně neuznání plemníka Russela pro ČT?

Neudělení výběru plemníka v rámci PKČT pro hřebce Russela II jsem nerozuměl a dodnes mi to nebyl nikdo schopen odůvodnit. Jakési zdůvodnění se pokoušel dát pan Rédl na severočeské oblastní schůzi. Tehdy řekl, cituji: „Hřebec nebyl licencován proto, že všechny úspěchy docílil s jedním jezdcem v sedle.“ Takovéto zdůvodnění považuji za absurdní. Pokud bych přijal takovou premisu

vácká účast není velká. Stejně jako bývalý komisař Alois Starosta, i já mám někdy pocit, že KMK začíná být jakýmsi „uzavřeným klubem“ specializovaných jezdců, proti nimž průměrní jezdcí raději nenastoupí. Byť mají kvalitního koně!

Přál bych si, aby systém hodnocení a testace mladých koní v ČR byl jednotný a všeobecně přijímán s respektem, všemi chovateli a chovatel-

Část bylo velmi dobrých, část průměrných, část podřadných. Největší opatrnost je nutná hlavně při dovozu mladých, ve všech ohledech naprosto neprověřených hřebců. Kvalitní původ a exteriér mají dnes všichni. Osobně, rozhodnu-li se připustit mladým hřebcem, chci ho nejprve vidět sportovat. Jen kvalitní sportovní výkonnost a následná popularita hřebce mezi chovateli by

prezident Perníček na valné hromadě svazu v r. 2014 ve své úvodní řeči, hodnotící uplynulé období, konstatoval, že spolupráce s inspektory funguje dobře. Nevím, proč se rozbíjí něco, co slouží po mnoho let ku prospěchu chovatelům i svazu. Členové EK jsou důvěryhodní, kvalifikovaní odborníci, mající ve svých regionech autoritu a respekt. Velkou předností je osobní kontakt s chovateli a přehled a znalost specifík svého regionu. Jinými slovy má každý inspektor kvazi svůj „hřebčín“. Není v silách dvou lidí, aby detailně znali problematiku a specifikaci chovu napříč celou ČR. Ale jen tak mohou být akceptováni skutečně všemi chovateli. Nejen z těchto důvodů se domnívám, že léty prověřený systém teritoriálních inspektorů je v podmínkách našeho chovu lepší a pro chovatele i uznané chovatelské spolky efektivnější.

Finanční náročnost služeb EK pro chovatele nebyla nikdy nijak závratná. Sazby byly vždy diskutovány a schváleny jednotlivými spolky. Svaz ČT v budoucnu s největší pravděpodobností za své zaměstnance zaplatí více, než platil EK za provedenou činnost. A v neposlední řadě je třeba respektovat názory chovatelské veřejnosti a členů SCHČT. Nevím o tom, že by chovatelská veřejnost či valná většina členů usilovala o změnu zavedeného systému.

Ústřední orgán SCHČT připravuje nové stanov a sami zástupci chovatelů připravují zase svůj „protinávrh“. S kterým návrhem se ztotožňujete?

K návrhu nových stanov se příliš vyjadřovat nechci. V tomto směru se necítím být kvalifikovaným odborníkem. Domnívám se jen, že v zájmu schválení tak důležitého dokumentu by návrh měl být opravdu kvalitně připraven, dlouze diskutován a argumentován, a to tak, aby delegáti VH přesně věděli, o čem hlasují, a jaké to pro ně bude mít důsledky.

Jak by podle vás SCHČT měl fungovat?

Snažím se být objektivní a spravedlivý. Jsem schopen hodnotit klady i zápory posledních let. Jak dále a jak lépe by mělo být vždy předmětem diskuzí a nelze se bránit jiným názorům a připomínkám. Úzký kolektiv lidí předsednictva nemůže zvládnout vše. V takovéto skupině může dojít i k účelové propagaci vlastních názorů. Samotní chovatelé nesmějí mít pocit, že nic nezmůžou. Organizace a úroveň akcí pořádaných svazem se výrazně zlepšila. Můžeme tedy pokračovat v prezentaci doma i v zahraničí a hledat další uplatnění v různých společenských vrstvách. Nově lze třeba zkusit organizovat systematický prodej koní. Tím se umožní chovatelům rentabilita a perspektiva k dalšímu pokroku.

Na závěr samozřejmě zazněla otázka, zda by byl Jan Chýle ochoten hájit zájmy chovatelů v některé z funkcí největšího českého chovatelského svazu. Jak zněla odpověď? Zkuste se ho zeptat osobně...